

AFGHANISTAN-NYTT PÅ BESÖK I SKATEISTAN

I en gammal torrlagd fontän ses nu för tiden ett gäng unga Kabulbor åka skateboard.

Skatekompisarna Meryam och Adisa.

Vi bor här. Det är vår stad.

TEXT & BILD: JANE KARLSSON

Vad är det som gör en stad? Vem är det som bestämmer hur en stad ska se ut? Är det stadsutvecklingsministeriet eller är det drakflygarna som smyckar himlen med sina färgglada pappersdrakar? Det kulturella kapitalet; kunskap, erfarenhet och nätverk, är viktigt för individers och grupper motivation, handlingar och sätt att tänka. Människan skaffar sig genom livet erfarenheter som tillåter henne att lyckas och kanske lyckas bättre än någon med mindre kulturellt kapital. Det är viktigt att medborgarna i en stad känner att de äger och kan forma sin omgivning. I Kabul utgör ungdomar en stor del av medborgarna och det är, eller borde vara, de som äger och utvecklar staden. Kulturellt kapital anskaffas genom utbildning men också i andra sammanhang som under sin fritid och genom sociala kontakter.

Att vinna hjärtan och sinnen brukar det talas om i samband med både militära och civila biståndsinsatser. Säkert vinner en ny skolbyggnad eller vägbit någons hjärta men hur djupt går det? Skateboardåkaren Oliver Percovich har vunnit hjärtan och sinnen hos de afghanska barn han

lär att åka skateboard. Hans initiativ Skateistan är ett verkligt kontaktskapande projekt.

ÄN SÅ LÄNGE håller Skateistan of-tast till i stadsdelen Microrayan i östra Kabul. Där finns en gammal fontän som inte är i bruk och den är perfekt för skateboardåkning. Vanligt folk går förbi, en del stannar och tittar nyfiket, andra stirrar misstänksamt. Från den stora tungt trafikerade vägen som går förbi en bit bort kan man inte riktigt se vad som pågår.

Åkarna dyker upp vid fyratiden och kollar om Oliver och de afghanska skateboardinstruktörerna är där, de väntar vid fontänen och när Skateistan-killarna kommer i en taxirusar barnen fram och hjälper till att plocka ut brädor, hjälmar och skydd. De skriker av skratt när de sätter av i fontänen. De håller i varandra, hjälper den som trillar och visar vad de kan.

Tjejerna som åker är upp till tolv år gamla.

– När Skateistan drog igång var det några äldre tjejer som provade att åka men jag gissar att de blev tillsagda att inte åka. Den senaste tiden har de bara tittat på, klädda i huvudduk och högklackat, säger Oliver.

Ungefär 30 barn kommer regel-

bundet, femton tjejer och femton killar men kanske ett 50-tal barn har provat på och dyker upp då och då. Det är imponerande att se tjejerna hoppa upp och svischa omkring på brädorna. Det här är ju trots allt ett land där det anses olämpligt att kvinnor cyklar, eller inte bara olämpligt; här finns inga kvinnor som cyklar.

SKATEISTAN ämnar bygga upp en afghansk skateboardskola i Kabul, till att börja med, men i framtiden hoppas Oliver att han ska kunna hjälpa till att sätta upp skolan i fler städer. Så fort de kan hitta finansierare vill de bygga inom- och utomhusbanor lämpliga för skateboard men där man också ska kunna spela fotboll eller basket.

Två väldigt blyga tjejer med stora säckar på ryggen, av allt att döma väldigt fattiga, dyker upp vid fontänen.

– Den här gången åker de inte men de har provat, säger Oliver.

Jag pratar med två av skatearna, Hasib och Adisa som är 13 respektive 8 år gamla. Båda bor här i Microrayan och de har det ganska bra; det finns vatten och ganska ofta el. Jag frågar dem varför de skatear.

– Det är kul helt enkelt, blir svaret.

– Sport är bra. Jag kommer att ▶

Det är många som vill åka. Oliver "Ollie" Percovich (i blå skjorta) instruerar.

► fortsätta åka bräda, säger Adisa.

– Det här är min favoritplats. I andra stadsdelar får jag inte ens gå själv. Det finns ställen som inte är bra, säger Hasib

– **NÄR VI LYCKATS** bygga inomhusbanan är planen att det ska bli mer organiserat och åkarna ska vara inskrivna i skateboardskolan som också ska erbjuda barnen andra kunskaper; läs- och skrivkurser för de som behöver, engelska samt projektlednings- och instruktörsskola, förklarar Oliver.

Som det är nu dyker man bara upp vid fontänen. Ett framtida problem kommer att vara hur de barn som skatear i Microrayan ska kunna ta sig till den ostliga stadsdelen Khair Khana där banan antagligen kommer att byggas. Föräldrar har inte tid, möjlighet eller förståelse för nyttan med att skjutsa sina barn till fritidsaktiviteter som man gör i väst.

Det verkar lite trist att flytta in den dynamiska verksamheten på en reglerad bana men när ett gäng äldre killar dyker upp vid fontänen och uppför sig otrevligt mot en av de afghanska skateinstruktörerna minns jag att vi trots allt är i Kabul, en stad i vissa avseenden inte särskilt lämpad för barn. Här finns så många barriärer. Allt som är annorlunda och bryter mot normer ifrågasätts. Det kommer vara mycket lättare att hålla ordning och att förklara vad man gör och varför om de

har en plats som är ämnad för sporten.

Åkarna turas om, kivas som barn gör och Oliver säger att han fått gå emellan och lära mer välbeställda barn att även de fattiga får och ska åka. Han säger att de verkar acceptera varandra mer och mer. Barn till föräldrar med högstatusyrken som doktorer eller piloter upptäcker att barn som putsar skor och torkar vindrutor på bilar faktiskt är vanliga barn som de kan och vill umgås med. De bor i samma stad, de lär känna och respektera varandra och de kan lära sig att använda dessa nya vänskaper och kontaktnät.

– Om du inte har någonting så får du något – ett sammanhang – genom brädåkandet. Det blir som en utjämnare, säger Oliver.

– **OLLIE, OLLIE, OLLIE!** ropar flickorna i kör, och babblar på dari och pashto trots att de vet att han inte förstår särskilt mycket av vad de säger.

– Hjälp mig rätta till knäskyddet Ollie.

– Håll i skateboarden så jag inte ramlar när jagska "droppa" ned i fontänen!

– Ollie när är det min tur?

Det behövs inte så värst mycket gemensamma språkkunskaper för att förstå vad flickorna säger; de vill åka skateboard. De är övertygade om att de kan lära sig och flera är redan efter ett par månader duktigare än

Oliver säger att han var när han hade åkt i mer än ett år. Ollie och skateboardsporten har vunnit deras hjärtan.

Den afghanska ungdomen måste få uttrycka sig. De har egna värderingar, andra än sina föräldrars och farföräldrars. Ungdomarna är många, de utgör mer än 50 procent av befolkningen men de har väldigt lite beslutanderätt. De behöver veta med sig att de kan åstadkomma något; här i Afghanistan kanske mer än någon annanstans tillhör framtiden ungdomen. Det kulturella kapitalet de anskaffar sig kan konverteras till andra kapitalformer, som exempelvis ekonomiskt kapital. Bättre självförtroende, förmåga att förvalta idéer och vilja att skapa något hos medborgarna ger goda chanser till positiv utveckling av en stad, med företag, organisationer och kanske kulturinitiativ.

Oliver hoppas att han genom Skateistan kan hjälpa barnen att växa och skapa förutsättningar för sig själva – att bli ungdomsambassadörer som kräver sin rätt att välja och uttrycka sina åsikter. Han efterlyser mer gräsrotsinitiativ och kritiserar det internationella biståndssamfundet.

– Vi måste jobba på marknivå, träffa och verkligen samarbeta med människor, annars blir det bara stora och dyra program som rullas ut över landet utan verklighetsförankring. Ibland är det som om utvecklingsarbetet drivs med fjärrkontroll, säger han.

SKATEISTAN har kanske inte förändrat Kabuls stadsbild i någon större utsträckning men med skateboardbana och fler och fler barn som utövar sporten så kommer initiativet att bidra till ett av de uttryck som definierar vad Kabul är, något barn gör för att barn vill. Hasib säger att han gillar Kabul.

– Jag bor här; Afghanistan är mitt land och därför tycker jag om det, förklarar han. ■

Jane Karlsson är projektassistent för SAKs vänskolearbete och jobbar på kontoret i Kabul.

Läs mer om Skateistan på www.skateistan.org